

บทบรรณาธิการ เล่ม ๑๐

คำถาม โจทก์ซึ่งเป็นตัวการฟ้องเรียกที่ดินพิพาทคืนจากจำเลย โดยกล่าวอ้างมาในคำฟ้องด้วยว่า โจทก์ใช้ที่ดินพิพาทบางแปลงทำสวนยางพารา จำเลยให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ ดังนี้ โจทก์จะขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา ห้ามไม่ให้จำเลยเข้าตัดฟันต้นยางพาราในที่ดินพิพาทระหว่างพิจารณาคดีไว้เป็นการชั่วคราวได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๖/๒๕๕๓ คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสิบเอ็ดจดทะเบียนโอนที่ดินคืนแก่โจทก์ มิฉะนั้นให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสิบเอ็ด

ก่อนสืบพยาน โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาโดยยื่นคำร้องขอในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน

ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วมีคำสั่งห้ามจำเลยที่ ๒ ตัดต้นยางพาราที่ปลูกในที่ดินไว้ชั่วคราว จนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น แต่ให้โจทก์วางเงินประกันค่าเสียหาย ๒๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนออกหมาย คำขออื่นให้ยก

จำเลยที่ ๒ อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษากลับ ให้ยกคำร้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "คดีนี้ โจทก์ซึ่งเป็นตัวการฟ้องเรียกที่ดินพิพาทคืนจากจำเลยทั้งสิบเอ็ด โดยกล่าวอ้างมาในคำฟ้องว่า การทำสวนยางพาราเป็นกิจการอย่างหนึ่งของโจทก์และโจทก์ใช้ที่ดินพิพาทบางแปลงทำสวนยางพารา ดังนี้ ต้นยางพาราซึ่งเป็นไม้ยืนต้นย่อมเป็นส่วนควบของที่ดินพิพาท โจทก์ย่อมมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทรวมทั้งต้นยางพาราอันเป็นส่วนควบของที่ดิน เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินพิพาทคืนจากจำเลยทั้งสิบเอ็ด แต่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ที่ ๕ ถึงที่ ๑๑ ให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์มีผลเท่ากับเป็นการได้เถียงสิทธิความเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทและต้นยางพาราอันเป็นส่วนควบของที่ดิน ถือได้ว่าต้นยางพาราในที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่พิพาทกันในคดีด้วยข้อเท็จจริงได้ความตามทางไต่สวนว่า ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ ๒ ดำเนินการให้บุคคลภายนอกเข้ามาตัดต้นยางพาราในที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ ๑๓๓๗ และ ๑๓๓๘ ตำบลเทพกษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำออกขาย อันเป็นการกระทำที่เปลื้องไปเปล่าหรือบอบสลายหรือโอนไปยังผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๕ (๒) หากภายหลังโจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีย่อมจะทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ได้ จึงสมควรสั่งห้ามไม่ให้จำเลยที่ ๒ เข้าตัดฟันต้นยางพาราในที่ดินพิพาทระหว่างพิจารณาคดีไว้เป็นการชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๕๔ (๒) ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายกคำร้องของโจทก์มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น”

พิพากษากลับ ให้บังคับตามคำสั่งศาลชั้นต้น

คำถาม คดีฟ้องเพิกถอนการฉ้อฉล หากลูกหนี้ถึงแก่กรรมไปก่อนฟ้อง เจ้าหนี้จะฟ้องเฉพาะผู้ได้ลาภออกจากนิติกรรมแต่เพียงผู้เดียวได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๔๔/๒๕๕๓ การฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการฉ้อฉลตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๓๗ นั้น เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะต้องฟ้องคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่ทำนิติกรรม คือ ลูกหนี้กับผู้ได้ลาภออกจากนิติกรรมเป็นจำเลยในคดี จะฟ้องเพียงคนใดคนหนึ่งไม่ได้ เพราะมี ฉะนั้นแล้วคำพิพากษาของศาลย่อมไม่ผูกพันลูกหนี้หรือผู้ได้รับลาภออก

อ. เป็นลูกหนี้ของโจทก์ แต่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรของ อ. และเป็น ผู้ได้รับลาภออกจากกรกระทำนิติกรรมกับจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินและบ้านพิพาทจาก จำเลยที่ ๑ มิได้ฟ้อง อ. ด้วย แม้จะปรากฏว่า อ. ถึงแก่กรรมไปก่อนแล้วโจทก์ก็ชอบที่จะ ฟ้องทายาทหรือผู้จัดการมรดกของ อ. ได้ การที่โจทก์บรรยายฟ้องมาว่า ก่อน อ. ถึงแก่กรรม ได้พักอาศัยอยู่กับจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ดูแลรักษา อ. มาโดยตลอด จึงเป็นไปไม่ได้ที่ อ. จะขายที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๑ เพราะขัดต่อเหตุผล ถือว่านิติกรรมดังกล่าวทำเพื่อ ฉ้อฉลทำให้โจทก์เสียเปรียบนั้น เป็นเพียงการบรรยายฟ้องเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของโจทก์ที่ว่า อ. กับจำเลยที่ ๑ ร่วมกันทำนิติกรรมเพื่อฉ้อฉลโจทก์เท่านั้น หากการบรรยายฟ้องเพื่อแสดงให้เห็นว่า โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะทายาทโดยธรรมของ อ. ไม่ โจทก์จึงไม่มีอำนาจ ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมคดีนี้ได้

คำถาม ในคดีไม่มีข้อพิพาท คำคัดค้านของผู้คัดค้านเป็นคำคู่ความหรือไม่ และคำ คัดค้านที่ไม่ขัดแย้งจะนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง มาปรับใช้ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๗๐/๒๕๕๓ ในคดีไม่มีข้อพิพาทถ้าบุคคลอื่นใดนอกจากคู่ ความที่ได้ยื่นฟ้องได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีโดยตรงหรือโดยอ้อมให้ถือว่าบุคคลเช่นว่ามานี้เป็นคู่ความ และให้ดำเนินคดีไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ว่าด้วยคดีมีข้อพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๘ (๔) คำคัดค้านของผู้คัดค้านจึงเป็นคำคู่ความที่จะก่อให้เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทผู้คัดค้านจะ คัดค้านคำร้องขอในประเด็นข้อใดจะต้องยื่นคำคัดค้านให้ขัดแย้งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง จึงจะเกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทในข้อนั้น

การที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านว่าพินัยกรรมทำขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายกล่าวคือ พระ อ. ไม่ได้มีความประสงค์หรือเจตนาจะทำพินัยกรรมดังกล่าว ผู้ทำพินัยกรรมได้กระทำโดยถูก หลอกหลวง สำคัญผิดไม่เป็นไปตามความประสงค์อันแท้จริงของผู้ทำพินัยกรรมและขณะทำ

พินัยกรรมพระ อ. มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ อันเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันว่าพระ อ. ทำพินัยกรรมจริงแต่ถูกหลอกลวง สำคัญผิดและมีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ แต่คำร้องคัดค้านกลับกล่าวอีกว่าลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมไม่ใช่ลายมือของพระ อ. เท่ากับยืนยันว่าพระ อ. ไม่ได้ทำพินัยกรรม เช่นนี้คำร้องคัดค้านจึงขัดตกกันเองและไม่ขัดแย้งว่าผู้คัดค้านได้คัดค้านว่าเป็นพินัยกรรมปลอมหรือเป็นพินัยกรรมที่ผู้ทำถูกหลอกลวง สำคัญผิดหรือทำพินัยกรรมในขณะที่มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ ส่วนที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านว่าพินัยกรรมทำไม่ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดก็ไม่ได้ระบุว่าไม่ถูกต้องตามแบบอย่างไรจึงไม่มีเหตุแห่งการปฏิเสธ คำร้องคัดค้านจึงไม่ขัดแย้ง ถือไม่ได้ว่าผู้คัดค้านได้โต้แย้งคัดค้านคำร้องของของผู้ร้องไม่ก่อให้เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทว่าพินัยกรรมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๓ จึงต้องฟังข้อเท็จจริงตามคำร้องขอของผู้ร้องว่าพินัยกรรมดังกล่าวเป็นพินัยกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำถาม คดีเกี่ยวกับการบังคับวงศัญญาติทั้งหลายและบริวารของผู้ถูกฟ้องขับไล่ซึ่งอยู่บนอสังหาริมทรัพย์ หากคู่ความในคดีฟ้องขับไล่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง คดีเกี่ยวกับการบังคับวงศัญญาติและบริวารจะต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๔๔/๒๕๕๒ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารให้ออกจากที่ดินและบ้านซึ่งปลูกสร้างในที่ดินดังกล่าวพร้อมเรียกค่าเสียหายเป็นเงิน ๓๖,๐๐๐ บาท จำเลยไม่ยื่นคำให้การ และโจทก์บรรยายฟ้องว่าที่ดินและบ้านดังกล่าวหากให้ผู้อื่นเช่าจะได้ค่าเช่าเดือนละ ๔,๕๐๐ บาท คดีของโจทก์จึงเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันอาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท โจทก์และจำเลยจึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริงเมื่อผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษว่าไม่ใช่บริวารของจำเลย โดย ท. ยกที่ดินและบ้านดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องทั้งสองในฐานะบุตรสาวและบุตรเขย และศาลชั้นต้นงดการไต่สวนคำร้องของผู้ร้องทั้งสอง และมีคำสั่งให้เพิกถอนการบังคับคดีบ้านของผู้ร้องทั้งสอง เท่ากับศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ร้องทั้งสองไม่เป็นบริวารของจำเลย และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืนคดีระหว่างโจทก์และผู้ร้องทั้งสองจึงเป็นคดีเดียวกับการบังคับวงศัญญาติทั้งหลายและบริวารของจำเลยผู้ถูกฟ้องขับไล่ซึ่งอยู่บนอสังหาริมทรัพย์ และคดีระหว่างโจทก์จำเลยเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันอาจให้เช่าได้ในขณะยื่นฟ้องไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งคู่ความในคดีฟ้องขับไล่นั้นต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๔ วรรคสอง เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นไม่ว่าศาลจะฟังว่าบุคคลดังกล่าวสามารถแสดงอำนาจพิเศษให้ศาลเห็นได้หรือไม่ คดีเกี่ยวกับการบังคับวงศัญญาติทั้งหลายและบริวารของจำเลยจึงต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๔ วรรคสาม

คำถาม ผู้ทรงเช็คได้รับเช็คที่มีผู้สั่งจ่ายรายเดียวกันไว้ในครอบครองหลายฉบับในมูลหนี้เดียวกัน ผู้ทรงเช็คจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องตามเช็คทั้งหมดในคราวเดียวกันหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๕๘/๒๕๕๓ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “นับแต่เวลาที่ไต่ถามคำฟ้องแล้วคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาและผลแห่งการนี้ (๑) ห้ามมิให้โจทก์ยื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือศาลอื่น...” มีความมุ่งหมายว่า คดีเรื่องเดียวกัน โจทก์ควรจะฟ้องร้องว่ากล่าวกันไปเสียให้เสร็จสิ้นในคราวเดียวกัน ส่วนคดีใดจะเป็นคดีเดียวกันหรือไม่ต้องพิจารณาจากคำฟ้องในคดีนั้น ๆ ว่า เป็นคดีที่มีสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาอย่างเดียวกันหรือไม่ เช็คเป็นตัวเงินซึ่งเป็นเอกเทศสัญญาประเภทหนึ่ง เช็คแต่ละฉบับก่อให้เกิดมูลหนี้ผูกพันระหว่างผู้ทรงเช็ค ผู้สลักหลังและผู้ส่งจ่ายในตัวเอง ซึ่งกฎหมายกำหนดสิทธิ หน้าที่และความเกี่ยวพันระหว่างกันไว้เป็นการเฉพาะ การที่ผู้ทรงเช็คได้รับเช็คที่มีผู้ส่งจ่ายรายเดียวกันไว้ในครอบครองหลายฉบับ แม้จะเป็นการชำระหนี้ในมูลหนี้เดียวกันก็ไม่ถือว่าเช็คแต่ละฉบับมีความเกี่ยวพันกัน เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คนั้น ผู้ทรงเช็คย่อมไม่ใช้สิทธิเรียกร้องตามเช็คแต่ละฉบับได้ หากต้องใช้สิทธิเรียกร้องตามเช็คทั้งหมดไปในคราวเดียวกันแต่อย่างใดไม่ การใช้สิทธิเรียกร้องในเช็คแต่ละฉบับโดยยื่นฟ้องเป็นหลายคดีเพื่อบังคับชำระหนี้ตามเช็คต่างฉบับกันไม่ใช่การใช้สิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ที่มีการออกเช็คชำระหนี้ ทั้งยังเป็นคดีที่มีสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาแยกต่างหากจากกันตามเช็คแต่ละฉบับด้วย คดีนี้แม้เช็คพิพาทจะเป็นส่วนหนึ่งของเช็คหลายฉบับที่โจทก์ได้รับมาในคราวเดียวกันก็ตาม แต่โจทก์ก็ย่อมมีสิทธินำเช็คดังกล่าวมาเป็นมูลฟ้องร้องเป็นคดีต่างหากจากกันได้ การที่โจทก์นำเช็คจำนวนหนึ่งไปฟ้องในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๕๒๓/๒๕๔๗ ของศาลชั้นต้น และนำเช็คพิพาทมาฟ้องคดีนี้ จึงหาใช่การยื่นคำฟ้องในเรื่องเดียวกันอันจะเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวไม่

คำถาม จำเลยจะฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายจากโจทก์ที่เกิดจากการที่ศาลชั้นต้นสั่งอายัดชั่วคราวก่อนพิพากษาได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๔๙/๒๕๓๘ ฟ้องแย้งของจำเลยเป็นเรื่องเรียกค่าเสียหายจากโจทก์ที่เกิดจากการที่ศาลชั้นต้นสั่งอายัดที่ดินของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาคำขอของโจทก์ มูลหนี้ตามฟ้องแย้งเกิดจากกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นที่ใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา เป็นไปตามบทบัญญัติของ ป.วิ.พ. ซึ่งเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งต่างหากจากคำฟ้องเดิม ฟ้องแย้งของจำเลยจึงเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม ชอบที่จำเลยจักฟ้องโจทก์เป็นคดีต่างหาก

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ